

TEMATY NA WEWNĘTRZNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W 2008 ROKU

I LITERATURA

1. Monolog wewnętrzny w kreacji bohatera literackiego. Omów jego rolę na wybranych przykładach.
2. Alegoria w literaturze. Zanalizuj jej funkcje na przykładach z dwóch różnych epok.
3. Obraz zaświatów w literaturze. Przedstaw i zinterpretuj na wybranych przykładach utworów różnych epok.
4. Motyw snu i sposoby jego ujęcia w literaturze różnych epok; omów na wybranych przykładach.
5. Postacie fantastyczne i ich rola w literaturze. Zinterpretuj ich znaczenie w wybranych utworach.
6. Rola faktów i fikcji w kreacji postaci historycznych w utworach literackich. Rozważ, odwołując się do wybranych przykładów.
7. Orient jako inspiracja pisarzy różnych epok. Zanalizuj różne sposoby funkcjonowania tego motywu w wybranych utworach literackich.
8. Porównaj literackie wizje Kresów w wybranych tekstach różnych epok.
9. Motyw powrotu do lat dziecięcych w literaturze. Rozważ jego funkcjonowanie na wybranych przykładach.
10. Skonfrontuj różne interpretacje wybranego motywu mitologicznego, odwołując się do utworów literackich różnych epok.
11. Motyw spowiedzi bohatera. Zanalizuj jego funkcje na dowolnie wybranych przykładach.
12. Na dowolnie wybranych przykładach zanalizuj funkcjonowanie motywu *teatrum mundi* w literaturze.
13. Sposób funkcjonowania motywu księgi w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
14. Różne ujęcia motywu ludzkich namiętności. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich różnych epok.
15. Motyw żeglugi w literaturze. Przedstaw jego znaczenie i sposoby ujęcia w wybranych utworach poetyckich różnych epok.
16. Literacki obraz przestrzeni miejskiej w literaturze XIX i XX wieku. Zanalizuj sposób opisu i znaczenie dla całości utworu na wybranych przykładach.
17. Przedstaw różne ujęcia toposu pielgrzyma w wybranych utworach literackich różnych epok.
18. Rozmowy z Bogiem w literaturze. Omów ich formę i znaczenie w wybranych utworach różnych epok.
19. Różne ujęcia motywu zdrady. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich różnych epok.
20. Sposób funkcjonowania motywu przebaczenia w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
21. Wpływ cywilizacji technicznej na człowieka. Omów literackie sposoby przywoływania problemu, odwołując się do wybranych przykładów literackich.
22. Funkcja cytatu i aluzji literackiej – rozważ celowość użycia i znaczenie dla wymowy utworu, odwołując się do wybranych przykładów literackich.

23. Różne ujęcia motywu balu. Omów funkcje motywu na wybranych przykładach dzieł literackich.
24. Człowiek wobec pytania o genezę zła. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literatury współczesnej.
25. Literackie obrazy zmagania człowieka z cierpieniem. Przedstaw funkcjonowanie tematu w wybranych utworach literackich różnych epok.
26. Motyw Arkadii w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia i funkcje w wybranych utworach.
27. Na wybranych przykładach omów funkcje motywów sarmackich w dziełach literackich XVII i XVIII wieku.
28. Ludowe opowieści jako inspiracja fabuły literackiej. Omów funkcje ludowości jako kategorii estetycznej w wybranych tekstach XIX i XX wieku.
29. Zanalizuj funkcje i znaczenie literackiego przetworzenia mitu o Prometeuszu na wybranych przykładach literackich.
30. Portrety Żydów polskich w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw różnorodność kreacji postaci w wybranych utworach.
31. Na wybranych przykładach literackich zaprezentuj sposób przywoływania i znaczenie odwołań do kultury żydowskiej.
32. Odwołując się do wybranych przykładów literackich, przedstaw motyw kary jako konsekwencji zbrodni.
33. Dziecko w literaturze. Omów różne sposoby kreacji postaci i jej funkcje w wybranych dziełach.
34. Artysta jako bohater literacki. Porównaj różne sposoby kreacji oraz znaczenie postaci w wybranych utworach różnych epok.
35. Literackie przywołania dzieł sztuki. Omów różne sposoby funkcjonowania ich wizerunków w wybranych utworach różnych epok.
36. Młodość jako temat i motyw literacki. Na podstawie analizy wybranych utworów przedstaw jego różne ujęcia literackie.
37. Związek biografii twórcy z dziełem literackim. Zaprezentuj temat, odwołując się do twórczości wybranego artysty.
38. Na przykładzie wybranych tekstów literackich omów sposoby funkcjonowania motywu ludzkiego poznania i jego konsekwencji.
39. Różne ujęcia mitu powstańczego. Omów jego funkcjonowanie w wybranych utworach literackich różnych epok.
40. Świat natury w różnych utworach literackich. Na podstawie wybranych tekstów omów funkcje motywu i jego różne ujęcia literackie.
41. Obrazy powstania listopadowego w literaturze. Porównaj je, odwołując się do wybranych tekstów literackich XIX wieku.
42. Portrety starców w literaturze. Przedstaw różnorodność kreacji postaci i ich funkcje w wybranych utworach.
43. Funkcje etosu rycerskiego. Porównaj, odwołując się do tekstów literackich średniowiecza i wybranej epoki.
44. Literackie obrazy walki ze złem. Na podstawie wybranych utworów przedstaw różne sposoby funkcjonowania tego motywu.
45. Różne sposoby funkcjonowania motywu wędrówki górskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
46. Literackie ujęcia motywu konfliktu pokoleń. Porównaj na wybranych przykładach różnych epok.
47. Na wybranych przykładach przedstaw różne sposoby wykorzystania motywu maski w literaturze.

48. Literackie portrety kobiet. Porównaj sposoby kreacji postaci i ich funkcje w wybranych tekstach literackich XIX i XX wieku.
49. Różne sposoby pojmowania kategorii czasu. Zrealizuj temat na podstawie analizy wybranych tekstów literackich.
50. Motyw utopii w literaturze. Przedstaw różne jego ujęcia i funkcje w wybranych utworach.
51. Porównaj sposoby kreacji postaci emigranta i jej funkcje w wybranych tekstach literackich XIX i XX wieku.
52. Motywy profetyczne w literaturze. Omów ich funkcje w wybranych tekstach literackich.
53. Kategoria wolności jako motyw literacki. Omów jego funkcje w wybranych utworach XX wieku.
54. Różnorodne ujęcia motywu domu w literaturze. Omów sposoby funkcjonowania w wybranych utworach dwóch różnych epok.
55. Przedstaw sposób funkcjonowania motywów katastroficznych w literaturze. Porównaj wybrane utwory.
56. Literacki obraz koncertu muzycznego. Na wybranych przykładach omów jego różne funkcje.
57. Postaci szaleńców w literaturze. Na wybranych przykładach omów różne sposoby kreacji i wielość funkcji.
58. Motyw zniewolenia człowieka w literaturze XX wieku. Omów funkcje tego motywu w wybranych tekstach.
59. Dramat jednostki uwikłanej w historię. Porównaj kreację 2-3 bohaterów literackich i ich znaczenie dla interpretacji wybranych utworów.
60. Bunt jako motyw literacki. Zaprezentuj jego funkcje w tekstach wybranej epoki.
61. Na dowolnie wybranych przykładach omów związki literatury z filozofią.
62. Motyw sądu i jego funkcje. Zaprezentuj na wybranych przykładach literackich różnych epok.
63. Literackie portrety matki i/lub ojca. Scharakteryzuj sposoby ich kreowania i funkcje w wybranych dziełach.
64. Określ funkcje gawędy w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
65. Ironia w literaturze. Omów sposoby budowania i jej funkcje w wybranych tekstach różnych epok.
66. Starożytna myśl filozoficzna w literaturze późniejszych epok. Omów jej znaczenie w wybranych utworach.
67. Na wybranych przykładach omów funkcje autotematyzmu w literaturze współczesnej.
68. Literacki wizerunek rzeczywistości totalitarnej. Omów sposób jej opisywania i funkcje w wybranych tekstach XX wieku.
69. Folklor warszawski jako źródło inspiracji literackiej. Dokonaj analizy jego funkcji w wybranych utworach.
70. Mimetyzm i fantastyka jako różne sposoby opisu rzeczywistości. Scharakteryzuj na wybranych przykładach.
71. Literatura faktu. Na wybranych przykładach dokonaj analizy i interpretacji tego zjawiska kulturowego XX wieku.
72. Różne oblicza poezji ocalającej w XX wieku. Porównaj wybrane teksty literackie.
73. Motyw męskiej rywalizacji w literaturze. Omów funkcje motywu w wybranych tekstach.

74. Motywy faustowskie w literaturze. Jaka rolę pełnią te nawiązania? Omów na podstawie analizy wybranych tekstów.
75. Na wybranych przykładach zaprezentuj sposób kreacji postaci więźnia w literaturze i określ funkcje tego motywu.
76. Na wybranych przykładach literackich różnych epok wyjaśnij funkcję konwencji onirycznej w kreowaniu świata przedstawionego.
77. Omów różne sposoby prowadzenia narracji i kreacji narratora w wybranym/wybranych tekście/tekstach literackich.
78. Różne kreacje podmiotu mówiącego w liryce. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów liryki różnych epok.
79. Poszukiwania formalne w awangardowej literaturze XX wieku. Omów problem na wybranych przykładach.
80. Na wybranych przykładach omów tematy, techniki i funkcje współczesnego reportażu.
81. Różne ujęcia motywu błazna w literaturze. Wykorzystując wybrany materiał, omów cechy charakterystyczne i funkcje motywu.
82. Literacki portret inteligenta. Na podstawie wybranego materiału literackiego scharakteryzuj wizerunek postaci i jej funkcje w utworach.
83. Młodzi o sobie kiedyś i dziś. Porównaj różne sposoby kreacji wystąpień pokoleniowych i ich funkcje w literaturze.
84. Funkcje sporów programowych w literaturze. Omów zjawisko na wybranych przykładach.
85. Literacki wizerunek rodziny jako odbicie obrazu epoki i modelu świata. Przedstaw temat, dokonując analizy porównawczej wybranych przykładów.
86. Karnawalizacja świata w literaturze. Omów zjawisko i jego funkcje na wybranych przykładach.
87. Sposoby wprowadzania zwierząt do literatury i ich funkcje. Omów na wybranych przykładach utworów XIX i XX wieku.
88. Na wybranych przykładach literackich zaprezentuj różne sposoby ukształtowania monologu wewnętrznego bohatera i jego funkcje w utworze.
89. Pojedynek jako motyw literacki. Porównaj sposoby prezentacji i funkcje motywu na wybranych przykładach literackich różnych epok.
90. Prowokacja w poezji. Przedstaw zjawisko na dowolnie wybranych przykładach.
91. Na wybranych przykładach różnych epok scharakteryzuj przemiany wiersza obrazkowego.
92. Różne sposoby ukształtowania i funkcje pointy tekstu literackiego. Porównaj na przykładach z różnych epok.
93. Mitologizacja i demitologizacja świata we współczesnej prozie polskiej. Scharakteryzuj zjawisko i dokonaj analizy porównawczej na przykładzie wybranych utworów.
94. Porównaj sposoby kreacji bohatera we współczesnym dramacie polskim.
95. Wyjaśnij, jakie funkcje pełni paradoks, parabola, ironia we współczesnej poezji polskiej. Omów zagadnienie na przykładach wybranych tekstów różnych autorów lub różnych tekstów wybranego autora.
96. Kazanie w literaturze. Scharakteryzuj cechy gatunku, sposób jego wykorzystania i funkcje na wybranych przykładach zaczerpniętych z różnych epok.
97. Wizerunek bohatera – rewolucjonisty w literaturze. Omów sposoby kreacji i role, jakie wyznacza mu autor, wykorzystując wybrane przykłady z różnych epok.
98. Na wybranych przykładach tekstów literackich zaprezentuj specyfikę i celowość chronologicznego i retrospektywnego układu zdarzeń.

99. Portret artysty w literaturze różnych epok. Scharakteryzuj wizerunek i sposoby jego budowania na przykładach utworów dwóch wybranych epok.
100. Mit pracy i sposoby jego wykorzystania. Zaprezentuj na wybranych przykładach polskiej literatury pozytywistycznej i socrealistycznej.
101. Na wybranych przykładach z literatury współczesnej zaprezentuj sposób przywoływania i funkcje motywów sarmackich.

II KORESPONDENCJA SZTUK

102. Motyw tańca w sztuce. Zaprezentuj różne jego funkcje w wybranych przykładach tekstów kultury.
103. Rola słynnych par w kulturze. Omów na podstawie literatury i filmu.
104. Na wybranych przykładach przedstaw różne sposoby kreacji i znaczenie wizerunku diabła w literaturze i malarstwie.
105. Sposób funkcjonowania motywu czasu i zegara w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
106. Motyw ogrodu w tekstach kultury. Omów funkcje motywu na wybranych przykładach.
107. Różne sposoby kreacji mitu powstańczego w literaturze i malarstwie polskim XIX i XX wieku. Zaprezentuj na wybranych przykładach.
108. Na wybranych przykładach z literatury i sztuk plastycznych zaprezentuj różne ujęcia motywu Piety.
109. Zanalizuj funkcjonowanie wybranych motywów apokaliptycznych w różnych tekstach kultury.
110. Wpływ wojny na psychikę i moralność ludzką. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do wybranych dzieł literackich i filmowych.
111. Odwołując się do wybranych dzieł literackich i malarskich, zaprezentuj różne wizerunki anioła i funkcje tego motywu.
112. Różne wizje przyszłych losów ludzkości i funkcje motywu w dziełach literackich i filmowych XX wieku.
113. Omów sposób prezentacji relacji mistrz – uczeń i funkcje tego tematu w wybranych dziełach literackich i filmowych.
114. Bohater w chwili historycznego przełomu. Zaprezentuj funkcjonowanie tego motywu w wybranych filmach i tekstach literackich.
115. Brzydota jako kategoria estetyczna. Przedstaw sposób funkcjonowania tej kategorii w wybranych tekstach kultury.
116. Omów wpływ filozofii egzystencjalizmu na postawy i decyzje wybranych bohaterów literackich i/lub filmowych.
117. Rola symbolu w poezji i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
118. Różne realizacje motywu żołnierza w literaturze i filmie. Zaprezentuj funkcje tego motywu w wybranych dziełach.
119. Wątki feministyczne we współczesnej literaturze i filmie. Zaprezentuj ich znaczenie dla wybranych dzieł.
120. Odwołując się do wybranych przykładów, przedstaw funkcje motywów historycznych we współczesnej literaturze i sztuce.

121. Motywy religijne w sztuce współczesnej (w tym w literaturze). Przedstaw sposób wykorzystania w wybranych dziełach.
122. Literackie i filmowe wizerunki buntownika. Zaprezentuj sposób kreacji postaci i jej funkcje w wybranych dziełach.
123. Motyw pokusy w dziełach literackich i malarskich. Omów jego funkcje na wybranych przykładach.
124. Emigracja wewnętrzna jako postawa bohaterów literackich i filmowych. Przedstaw i zanalizuj jej przyczyny, odwołując się do wybranych dzieł.
125. Na wybranych przykładach omów różne sposoby obecności i funkcje groteski w literaturze i malarstwie XX wieku.
126. Młodopolskie zainteresowanie ludowością i naturą. Omów funkcje tego zjawiska na podstawie analizy i interpretacji wybranych dzieł literackich i malarskich.
127. Adaptacja filmowa jako interpretacja i/lub ilustracja utworu literackiego. Rozważ problem, odwołując się do wybranych przykładów.
128. Kontrast jako zasada kompozycyjna w sztuce. Na podstawie wybranego materiału literackiego i plastycznego omów zjawisko.
129. Intertekstualność jako sposób kształtowania dzieła. Omów zjawisko na wybranych przykładach z różnych dziedzin sztuki.
130. Komiksowy antybohater. Porównaj technikę kreacji postaci w wybranych komiksach współczesnych.
131. Topos żniw w sztuce. Zaprezentuj sposób budowania i funkcje toposu w wybranych dziełach różnych epok.
132. Odwołując się do wybranych dramatów kilku epok, zaprezentuj różne koncepcje tragizmu.
133. Sposób kształtowania przestrzeni w dziełach literackich i malarskich. Zaprezentuj na wybranych przykładach jednej epoki.
134. Przedmioty, rzeczy drobne jako ważne rekwizyty w filmie, przedstawieniu teatralnym, w poezji lub prozie. Zaprezentuj ich znaczenie i funkcje na przykładach z różnych dziedzin sztuki (koniecznie uwzględnij literaturę).
135. Motyw uczty w kulturze. Analizując symbolikę tego motywu w wybranych tekstach literackich i innych, określ również jego funkcje.
136. Odniesienia do tradycji eleuzyńskiej. Omów zjawisko, analizując wybrane przykłady z literatury i innych dziedzin sztuki.

III JĘZYK

137. Komizm słowny i sposoby jego realizacji. Przedstaw na wybranych utworach różnych autorów i epok.
138. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego (na konkretnych przykładach).
139. Na podstawie wybranego materiału prasowego XIX i XX wieku dokonaj analizy porównawczej języka. W jakim kierunku nastąpiły zmiany?
140. Wykorzystując wybrane przykłady, scharakteryzuj techniki manipulacyjne w języku współczesnych mediów.
141. Zapożyczenia językowe. Omów problem i oceń zasadność najnowszych zapożyczeń w języku polskim.

142. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
143. Dokonaj analizy języka różnych reklam, wyjaśnij, jaki obraz świata one kreują.
144. Język komentatorów sportowych. Omów zjawisko, analizując wybrane komentarze prasowe, radiowe i telewizyjne.
145. Norma językowa a błąd językowy. Na wybranych przykładach pokaż zależności między naruszeniem normy a błędem.
146. Na wybranych przykładach omów sposoby i funkcje archaizacji języka.
147. Wykorzystując wybrane utwory literackie, omów mechanizmy językowe służące wyzwalananiu komizmu.
148. Język ezopowy w literaturze i sposoby jego wykorzystania. Omów na wybranych przykładach.
149. Na przykładzie wybranych tekstów wskaż i scharakteryzuj różnice między polszczyzną mówioną i pisaną.
150. W wybranych tekstach literackich, publicystycznych i na przykładach z codziennego języka wskaż przejawy i sposób realizowania funkcji ekspresywnej.
151. Na przykładzie analizy tytułów prasowych wskaż mechanizmy manipulacji językowej oraz omów funkcję impresywną języka.
152. Środki perswazji językowej oraz zabiegi stylistyczne stosowane w reklamie. Rozwiń temat, posługując się wybranymi przykładami.
153. Styl makaroniczny w piśmiennictwie i oratorstwie staropolskim – omów jego uwarunkowania kulturowe, przejawy i funkcje, odwołując się do wybranych przykładów.
154. Styl biblijny - jego rola w literaturze polskiej. Omów na podstawie analizy i interpretacji wybranych utworów.
155. Wyznania miłosne. Scharakteryzuj różne sposoby wyrażania uczuć i służące temu środki językowe w wybranych tekstach i filmach o tematyce miłosnej.
156. Posługując się wybranymi przykładami, zbadaj przyczyny powstawania neologizmów we współczesnym języku polskim i określ ich funkcję.
157. Sztuka przekonywania a manipulacja językowa - porównaj sposoby wykorzystania środków językowych we współczesnych polskich tekstach propagandowych.
158. Środki retoryczne współczesnych przemówień. Dokonaj analizy językowej wybranych tekstów.
159. O sztuce pisania listów. Omów przemiany w zakresie stylu i zastosowanych środków językowych, analizując wybrane przykłady epistolografii epoki dawnej i współczesności.
160. Znaki przestankowe w zdaniu a poprawność aktu komunikacji. Rozważ problem na wybranych przykładach.
161. Na wybranych przykładach scharakteryzuj jedną z odmian środowiskowych współczesnej polszczyzny.
162. Sztuka przemawiania w dawnej Polsce. Na przykładach wybranych tekstów literackich z okresu renesansu, baroku i oświecenia przedstaw środki retoryczne, stosowane w przemówieniach i określ ich funkcje.
163. Wykorzystując zgromadzony przez siebie materiał ilustracyjny, dokonaj analizy językowej i kulturowej przysłów polskich.
164. Scharakteryzuj język 2 – 3 wybranych bohaterów literackich. Uwzględnij cechy ujawniające ich charakter i przynależność środowiskową.
165. Omów tendencje słowotwórcze w języku polskich utworów współczesnych (liryki, epiki, dramatu). Odwołaj się do konkretnych przykładów.
166. Na podstawie analizy funkcjonujących we współczesnej polszczyźnie zapożyczeń,

- omów wpływ języków obcych na współczesny język polski.
167. Analizując wybrane teksty, scharakteryzuj cele publicystyki oświeceniowej i współczesnej. Porównaj wykorzystywane w nich środki wyrazu.
 168. Odwołując się do wybranych utworów literackich różnych epok, omów funkcje stylizacji biblijnej .
 169. Współczesna gwara uczniowska a norma językowa. Dokonaj analizy wzajemnych relacji.
 170. Na wybranych przykładach literackich omów funkcje kolokwializmów w poezji.
 171. Tytuły prasowe jako sposób manipulacji językowej. Rozważ problem, analizując przykłady wybranych artykułów z prasy współczesnej.
 172. Wykorzystując wybrane teksty, przedstaw funkcje metafory w języku poetyckim i potocznym.
 173. Język mówiony jako tworzywo literatury. Na podstawie wybranego materiału różnych epok dokonaj analizy zjawiska i jego funkcje w utworach.
 174. Język nowomowy. Scharakteryzuj zjawisko i jego funkcje na przykładach wybranych tekstów literackich.
 175. Zaprezentuj rolę zdrobnień w wybranych tekstach poetyckich i prozatorskich.
 176. Zaprezentuj sposób budowania neologizmów i ich funkcje w twórczości wybranego poety polskiego XX wieku.
 177. Zaprezentuj sposób posługiwania się frazeologizmami i ich funkcje w wybranych utworach polskich poetów pokolenia '68.